

Egy kis történelem

Amerika felfedezését (1492) követő néhány évtizedben megtörtént Dél-Amerikában a gyarmati rendszer kiépítése. Ebben a legnagyobb területeket birtokló spanyol és portugál monarchiák mellett a franciák, hollandok, angolok vettek részt. Az Afrikából induló rabszolgakereskedelem, ami a gyarmatbirodalom gazdasági alapját jelentette egészen a 19. század végéig tartott (Brazíliában hivatalosan 1888-ban ért véget, ekkor még ~700 ezer rabszolga volt az országban). Dél-Amerika helyi őslakossága a történész kutatások szerint legalább 2000 kisebb nagyobb törzsi és klán-szerű közösségben élt, a legnagyobb, az európai hódítókkal összemérhető hatalmat az Inka birodalom képviselte. A kolonizációs években a törzsek és az őslakosok többsége kihalt, egyrészt a kegyetlen bánásmód és az élelmiszerhiány, másrészt a behurcolt betegségek (elsősorban a himlő) miatt.

A 18. század második felére a helyi gazdasági hatalommal és politikai befolyással rendelkező csoportok önállósodási törekvései felgyorsultak. Ezeknek különös lendületet adott az 1789-es Francia Forradalom, valamint Spanyolország és Portugália francia elfoglalása a napoleoni háborúban.

Az 1800-as évek első évtizedeiben nyerte el függetlenségét

Argentína (1810, 1831 – Argentin Konföderáció)

Brazília (1822 - Brazil Császárság, 1899-től Brazil Köztársaság)

Paraguay (1814 – Paraguay-i Köztársaság)

Chile (1818 - Chilei Köztársaság)

Uruguay (1828-ban vált ki Braziliából, Uruguay-i Köztársaság).

A gyarmati hovatartozás alapján Brazília portugál, a többiek spanyol nyelvű állammá váltak.

Az országok egymás közötti viszonyát már a gyarmati korszaktól kezdve területi viták jellemezték. Ennek csúcsa az 1864-70 közötti Paraguai háború volt, amely Paraguay és a három szövetséges ország – Brazília, Argentína és Uruguay között robbant ki. A háborút, amely a gyarmati korszakot követő legvéresebb Latin-amerikai háború volt, Paraguay indította el. Paraguay a

háború kezdeti szakaszában a régió legerősebb hadseregével rendelkezett, de a háború végére a hatalmas területi és létszámfölényben lévő szövetségesek megsemmisítő csapást mértek az országra. Paraguay lakosságának több mint 60%-a meghalt a háborúban, ezek közel 90%-át a férfiak tették ki. A háborút követő béke-megállapodások stabilizálták az érintett országok területét és határait.

A háborút követő ~40 évben Argentina szinte páratlannak mondható gazdasági fejlődésen ment át és a 20. század 10-es – 20-as éveiben bekövetkező recesszióig a világ leggazdagabb országai közé került fel. Az 1910-es években Buenos Aires lakossága többszörösen meghaladta pl. a közeli Sao Paulo vagy az amerikai Los Angeles lakóinak számát. A történészek, társadalom-kutatók között vita folyik arról, hogy Argentina ezt követően miért került olyan lejtmenetbe, amiből az azóta eltelt 100 év alatt nem sikerült kilábalnia. A szakemberek egy része szerint ebben komoly szerepet játszott az, hogy a prosperáló időszakban az ország nem fordított elég figyelmet és erőforrást az oktatásra, a szociális szférára, a tudományra, a fejlődést és versenyképességet megalapozó innovációra. Érthetetlennek látszik, hogy miért, de a termelékenységben Argentina lemaradt a legtöbb környező Latin-amerikai országtól. Az infláció és a pénzromlás az egekbe szökött, ma egy Euró több mint 1200 Peso-t ér. A futball-kultusz ugyanakkor csillagászati magasságokig ér.

A fejlődés időben egybeesett Magyarország és Budapest kiegyezés utáni fejlődésével. (minden más esetleges hasonlóság a mai magyarországi viszonyokkal összehasonlítva csak a véletlen műve lehet 😊, de ...).